

Avdelning folkhälsa

Västra Götalandsregionen

Antagen av regionfullmäktige 2017-01-31 § 7

Handlingsplan fullföljda studier, 2017-2020

Innehållsförteckning

Inledning	3
Syfte	3
Utgångspunkter	4
Delområden för fullföljda studier	6
1. Främja långsiktig och hållbar samverkan mellan olika samhällsaktörer	6
2. Främja psykisk hälsa och motverka konsekvenser av psykisk ohälsa	7
2.1 Främja psykisk hälsa och tidig kognitiv utveckling.....	7
2.2 Motverka konsekvenser av psykisk ohälsa	8
3. Minska de negativa effekterna av ogynnsamma livsvillkor och levnadsvanor.	9
4. Stimulera intresset för studier	10
5. Skapa förutsättningar för goda skolresultat för ungdomar med migrationsbakgrund .	10
Genomförande och uppföljning	11

Inledning

Alla barn har rätt till utbildning. Utbildningen ska syfta till att utveckla människans personlighet och insikten om dess värde och är även en grundsten i barnets framtida utveckling och möjligheter.

I Västra Götalandsregionens budget för 2017 beskrivs att utbildningsnivån i befolkningen fortsätter att stiga, men med ökade skillnaderna inom regionen – inte minst sett till antalet elever som fullföljer sin studiegång med godkända betyg. Statistiken visar bland annat att i Västra Götaland har skolresultaten i grundskolan försämrats i samtliga delregioner. Andelen avgångselever i åk 9 behöriga till gymnasiet har minskat från ca 90 procent i början av 2000-talet till ca 85 procent 2015. Regionen har därför inlett en kraftsamling och kommer i bred samverkan att fokusera på denna utmaning framöver. Med ”Handlingsplan fullföljda studier” som grund för ett koncerngemensamt arbete vill Västra Götalandsregionen stimulera och utveckla samverkan med andra aktörer som tillsammans ska arbeta för att fler elever lämnar grund- och gymnasieskolan med godkända betyg.

Arbetet med fullföljda studier är ett område som knyter samman strategidokumentet Västra Götaland 2020 (VG2020) och Framtidens hälso- och sjukvård. Utbildning och utmaningen kring barn och ungas studier är en välfärdsfråga där många aktörers gemensamma insatser är det som kan vända trenden i hela Västra Götaland. Det är därför viktigt att få en gemensam bild av utmaningen och se sin egen del i arbetet.

Folkhälsokommittén fick, utifrån sin roll genom Samling för social hållbarhet, i uppdrag av regionstyrelsen att senast under våren 2017 återkomma med förslag på regiongemensamma åtgärder som stärker samarbetet med andra aktörer inom Västra Götaland. Utgångspunkterna för arbetet är de regionövergripande mål som finns i VG2020 och i Framtidens hälso- och sjukvård.

I samverkan med kommunalförbunden, via Beredning för hållbar utveckling, har också frågan om fullföljda studier lyfts och prioriterats.

Faktaruta: Mål från strategidokument

- VG2020
 - Mer än hälften av ungdomarna i Västra Götaland ska påbörja eftergymnasial utbildning inom tre år efter gymnasium och skillnader mellan kvinnor och män och olika delar av regionen ska minska.
 - Avhoppet från skolan ska minska till mindre än 8 % i Västra Götaland senast 2020.
- Framtidens hälso- och sjukvård
 - Prioriterat mål: Psykisk ohälsa ska minska och stärka första linjens vård
- Beredning för hållbar utveckling
 - Rekommenderat område för samverkan: Insatser för att öka antalet ungdomar med fullföljd grundskola och gymnasieutbildning

Syfte

Det goda livet för alla i Västra Götaland är till stor del beroende på de möjligheter och förutsättningar som skapas för barn och unga som lever här. Att skillnaderna mellan regionens olika delar, mellan olika skolor och mellan olika grupper av barn och unga är

oacceptabelt. Målet att skapa förutsättningar för alla elever att lämna grund- och gymnasieskolan med godkända betyg kräver av Västra Götalandsregionen att vi vågar se på vår egen verksamhet och ställa oss frågan: ”Vad kan vi göra bättre?”.

Syftet med kraftsamlingen är därför att dels synliggöra de insatser Västra Götalandsregionen deltar i och som bidrar till målet och dels att skapa synergier, exempelvis spridning av lärandeexempel eller att förmedla kontakter för samverkan i Västra Götaland. Handlingsplanen beskriver Västra Götalandsregionens inriktning för fullföljda studier. Den ska ligga till grund för fortsatt samverkan internt mellan förvaltningarna och externt med kommunalförbund, kommuner, myndigheter och idéburen sektor.

Första delen i arbetet med det gemensamma målet är denna handlingsplan 2017-2020, med tillhörande aktivitetsplan för 2017:

- Handlingsplanen 2017 – 2020 beskriver Västra Götalandsregionens inriktning för fullföljda studier. Här redovisas utgångspunkter för kraftsamlingen och det övergripande målet bryts ned i ett antal delområden.
- Aktivitetsplanen tydliggör de konkreta aktiviteter som ska genomföras och de processer som ska startas som har bäring på det gemensamma målet om att alla elever ska lämna grund- och gymnasieskolan med godkända betyg. Mervärdet att samla olika nämnder, styrelser och kommittéer olika insatser i ett dokument är att tydliggöra kopplingen och med det också följa aktiviteterna utifrån dess effekt utifrån målet.

Utgångspunkter

Arbetet med kraftsamling fullföljda studier utgår ifrån ett antal utgångspunkter och perspektiv.

Komplexa utmaningar

Utmaningen med att alla elever ska lämna grund- och gymnasieskolan med godkända betyg är mångbottnad. Förutsättningarna kan påverkas av familjens/elevens socioekonomiska och kulturella bakgrund, hur utbildningssystemet utformas och det sätt på vilket skolorna organiseras. Västra Götalandsregionen tillsammans med kommunalförbunden har tagit fram kunskapsunderlag som belyser hur arbetet med det kommunala aktivitetsansvaret ska bedrivas, vilket också är en pusselbit i utmaningen. Hela frågan ligger dock inte inom skolans/kommunens domän, vilket innebär att Västra Götalandsregionen som välfärdsaktör måste se sin del i arbetet. Det innebär allt ifrån verksamhetsutveckling som med individens förutsättningar i centrum överbygger gränssnittsfrågor mellan olika huvudmän, till satsningar på metodutveckling och implementering av kvalitetssäkrade metoder med dokumenterat positiva effekter. Förutom individuella och organisatoriska faktorer är detta också ett område kopplat till strukturell ojämlikhet, vilket återigen kräver en helhetssyn och bred förståelse.

Komplexa utmaningar innebär också att det finns ett behov att 1) identifiera en gemensam problembild med relevanta aktörer, 2) identifiera redan påbörjade och verksamma insatser som kan intensifieras och 3) mer komplexa problem i rotsystemet där en lösning kräver

mer energi och tid. För arbetet med kraftsamlingen innebär det att vi kan fortsätta pågående arbete, växla upp insatser som är lättare att identifiera och samtidigt ge tid för att tillsammans bättre förstå utmaningen Västra Götaland står inför.

Generella och riktade insatser

Målet om att alla elever ska lämna grund- och gymnasieskolan med godkända betyg innehåller insatser och verksamheter som rör sig mellan generella insatser och riktade insatser. Där generella/ universella insatser är basen som vänder sig till alla barn medan riktade/selektiva insatser vänder sig till vissa barn, en riskgrupp eller ett visst problem. De kan utgöra behandling eller andra stödjande åtgärder.

Fig 1: Generella och riktade insatser

Sociala investeringar som genomförs i Västra Götaland ska ses som ett *verktyg* för att nå de mål om social hållbarhet som regionens styrdokument lyfter upp och som nämns ovan. Sociala investeringar kan göras inom alla nedanstående områden.

Genomgående perspektiv

Att tydliggöra Västra Götalandsregionens ansvar för barn och ungas rättigheter är särskilt aktuellt eftersom konventionen om barnets rättigheter, barnkonventionen, föreslås bli direkt gällande svensk lag från och med 2018. Barnkonventionen anger bland annat att barnets bästa alltid ska komma i främsta rummet och att barnets rätt till utveckling och utbildning säkerställs. Genomförandet av de åtgärder som ligger i handlingsplanen för mänskliga rättigheter under mål 2 "Stärka rättigheter för barn och unga" där barnrättsperspektivet (25) utvecklas inom organisationen är en central grund för arbetet med fullföljda studier.

Arbetet ska också:

- utgå utifrån icke-diskriminering, jämlikhet, jämställdhet och transparens
- tillgänglighet ur följande aspekter: fysisk, psykisk, kognitiv, språklig, administrativ, geografisk, ekonomisk och tillitsmässig.
- bygga på delaktighet och inkludering

Delområden för fullföljda studier

Västra Götalandsregionens fortsatta arbete innefattar insatser som syftar till att stärka organisationens möjligheter till samverkan och stärka insatserna riktade till familjer samt barn och unga mellan 0-25 år. Ett antal områden har identifierats som särskilt viktiga för Västra Götalandsregionens verksamhet.

1. Främja långsiktig och hållbar samverkan mellan olika samhällsaktörer

Komplexa utmaningar har sällan en enda lösning, på samma sätt som det sällan är en enda ansvarig aktör. Istället är det många tvärsektoriella lösningar som behövs för att skapa förändring. För att undvika friktion och gränskonflikter behöver dessa aktörer prata med varandra och samverka, inte bara inom organisationen utan även mellan organisationer.

Västra Götalandsregionens arbete för fullföljda studier måste ta sin utgångspunkt i ordinarie styrning- och ledningsstrukturer samt ordinarie verksamhet för att bli hållbart. Samverkansstrukturerna måste också innefatta relevanta aktörer oavsett organisation, även idéburen sektor, akademien och privat sektor.

Identifierade utmaningar: Brist på kommunikation över organisation-/förvaltning-/myndighetsgränser, kunskap om varandras uppdrag och tid att samlas är några utmaningar som belysts i processen. Vem ansvarar, vem har kunskap och vilka bör vara med i insatser är frågor som på ett annat sätt fångar utmaningen. Trots rörelsen mot att sätta individen i centrum, att skapa "en dörr in"-lösningar så är våra organisationer ibland otidsenliga, stela och har svårt att hantera komplexa samband som berör flera parter. Att utgå ifrån arenor där barn och unga rör sig bör vara en grundregel.

Västra Götalandsregionen äger, deltar i och möjliggör ytor för samverkan, exempelvis familjecentraler och olika former av vårdssamverkan. När det kommer till innehåll står vi inför några utmaningar. Dels handlar det om att Västra Götalandsregionen internt inte alltid är överens om vilka perspektiv eller frågor vi prioriterar i samverkan. Dels måste vi förhålla oss till andra aktörers förväntningar på oss och andras uppdrag.

En annan utmaning är användandet av ekonomiska incitament som styrmedel. Här finns utrymme till förbättring i hur Västra Götalandsregionen följer upp och styr, då beslut ibland motverkar varandra eller inte gynnar samverkan.

Prioriterad inriktning 2017-2020: Under handlingsplansperioden kommer Västra Götalandsregionen utveckla och stärka samverkan internt och externt genom att:

- Involvera fler aktörer för att identifiera frågor och lösningsförslag på de gemensamma utmaningarna för fullföljda studier, genom bland annat politiska workshops och dialoger.
- Samverka med kommunerna direkt och via kommunalförbunden för att utveckla och stärka arbetet mot skolavhopp.
- Tydliggöra Västra Götalandsregionens roll i samverkan för att kunna komplettera andra aktörer och minska gränssnittsproblematiken inom området psykisk hälsa/ohälsa.

- Stärka upp viktiga arenor för arbetet med fullföljda studier utifrån delregionala prioriteringar. Kan handla om familjecentraler, förstärkta ungdomsmottagningar, vårdsamverkansteam etc.
- Använda sociala investeringar som verktyg för fortsatt utvecklingsarbete för att stärka barn och ungas framtida utveckling och hälsa, i samverkan mellan Västra Götalandsregionen, kommuner och andra aktörer.

2. Främja psykisk hälsa och motverka konsekvenser av psykisk ohälsa

2.1 Främja psykisk hälsa och tidig kognitiv utveckling

Det finns ett starkt samband mellan kognitiv utveckling och psykisk hälsa. Den kognitiva förmågan är ett resultat av utvecklingen av kopplingar mellan olika centra i hjärnan. Denna utveckling startar redan under fosterstadiet och får oerhörd kraft under det första levnadsåret för att sedan avta redan till tonårstiden. Viktigt att notera att hastigheten med vilken kopplingarna bildas kan påverkas av stimulering av barnets sinnesorgan, t.ex. syn, hörsel och känsel och lite senare även kognitiva funktioner. Det innebär alltså att utvecklingen av barnets kognitiva förmåga kan stimuleras genom att föräldrar och andra i dess omgivning ägnar sig åt barnet, pratar, sjunger, berättar, läser för det.

Forskningen visar att även barn som från början har en lägre kognitiv förmåga kan utveckla den under barndomsåren beroende på i vad mån barnets sociala omgivning förmår att stimulera barnet. Här blir familjens/omgivningens livsvillkor men även det omgivande samhällets förmåga att stödja föräldrar eller vårdnadshavare synnerligen viktiga.

Det finns ett starkt samband mellan kognitiv förmåga och fysisk och psykisk hälsa. Grupper med nedsatt kognitiv förmåga löper t.ex. större risk för nedsatt psykiskt välbefinnande men även för psykiatriska sjukdomstillstånd. Det finns även ett omvänt samband så att nedsatt psykisk hälsa påverkar utvecklingen av kognitiv förmåga.

De tidiga åren blir av dessa skäl en viktig tidpunkt för insatser som motverkar ojämlikheter i skolresultat men även ojämlikhet i hälsa.

Identifierade utmaningar: Hälsofrämjande arenor når inte alla familjer, barn och unga på samma sätt. En del i utmaningen är att Västra Götalandsregionen inte förmår utforma så att det passar olika familjers och föräldrars förutsättningar. En del av det ligger i uppdraget att verka för jämställt föräldraskap, men utmaningen kvarstår. Vårdaktörer har till uppdrag att stötta båda föräldrarna, i fall om två, på lika villkor, men utifrån familjens förutsättningar. Att skapa förståelse för föräldrarnas förutsättningar och vidareutveckla arbetsmetoder utifrån det är nödvändigt. Det gäller vårdaktörer likväl som andra hälsofrämjande arenor.

För Västra Götalandsregionen handlar det också om att möjliggöra en god relation och tillit till vården genom ett bra bemötande. Ett identifierat problem är att tilliten till hälso- och sjukvården är lägre bland exempelvis hbtq-personer och personer med utländsk bakgrund än övriga befolkningen. Detsamma gäller utmaningen att tidigt och systematiskt bedöma och stödja kognitiv utveckling.

Prioriterad inriktning 2017-2020: Under handlingsplansperioden kommer Västra Götalandsregionen att stärka upp tidiga insatser som når föräldrarna eller barnen själva genom att:

- Tillsammans med akademien, kommuner och frivilligsektorn tillgängliggöra och kvalitetssäkra tidiga, hälsofrämjande arenor.
- Bidra till att stärka föräldrarollen genom att främja psykisk hälsa, öka kunskap om betydelsen av tidiga insatser och spridandet av enkla verktyg.

2.2 Motverka konsekvenser av psykisk ohälsa

Ohälsa i barndomen, i synnerhet psykisk ohälsa, är förknippad med sämre skolresultat och sämre framtidsutsikter som vuxen. Orsaken till psykisk ohälsa är multifaktoriell. Ärftliga faktorer i form av en medfödd sårbarhet och att omgivningen, i form av föräldrar, förskola, kamratrekts, skola, som inte förmår att kompensera för detta. Det finns också skillnader mellan hur flickor och pojkar upplever, diagnosticeras och agerar utifrån sin psykiska ohälsa.

Psykisk ohälsa kan också vara en konsekvens av utfrysning eller mobbning elever utsätts för då de bryter mot rådande normer i skolan, exempelvis kopplat till kön eller sexualitet. Att aktivt arbeta normmedvetet är därför i sig en metod som förebygger ungas psykiska hälsa, och regionen bör därför verka för att integrera normmedvetenhet i sina verksamheter.

Identifierade utmaningar: För att motverka konsekvenserna av psykisk ohälsa handlar det om tillgänglighet och kvalitet i insatser. Valfungerande samverkan är också av vikt både på individnivå och på organisatorisk nivå. Problematiken med ungas psykiska hälsa är delvis en gränssnittsfråga mellan socialtjänst, skola och hälso- och sjukvård. I anvisningar och lagar finns tolkningsutrymmen som kan skapa olika förväntningar på varandras uppdrag och ansvar.

Hälso- och sjukvården kan bidra till måluppfyllnad genom att upprätthålla hög tillgänglighet för barn och ungdomar med familjer som behöver vårdens resurser och för att ingen ska behöva vänta. Hälso- och sjukvården ska bidra med kvalificerade utredningar och diagnostik, kvalificerad behandling och god samverkan. Detta bör göras utifrån en medvetenhet om icke-diskriminering, delaktighet och individen i centrum. Alla tar sig inte heller själva till hälso- och sjukvården på grund av psykisk ohälsa/diagnos såsom social fobi, ångest eller depression, tidigare erfarenheter av dåligt och kränkande bemötande eller att inte blivit tagen på allvar i mötet med hälso- och sjukvården. En utmaning är att identifiera de hinder som uppkommit i utformandet av vården och som på olika sätt exkluderar grupper eller försvårar för att uppfylla sina lagstadgade uppdrag. Men även identifiera nya sätt att agera mer utåtriktat för att för att nå dem som inte tar sig till eller söker sig till vården.

Prioriterad inriktning 2017-2020: Under handlingsplansperioden kommer Västra Götalandsregionen att fokusera på insatsområden som stärker upp psykiatrin, genom:

- Genomförandet av handlingsplan för vuxenpsykiatrin.
- Genomförandet av regional utvecklingsplan för barn- och ungdomspsykiatrin.

- Pröva pilotprojektet förstärkt första-linjen och undersök förutsättningar för spridning.
- Att fortsatt driva Västra Noden i Nationella Självskadeprojektet med kunskapsutveckling, införandet av nya behandlingsmetoder och systematiserat kunskapsutbyte med ungdomsmottagningar och elevhälsa

3. Minska de negativa effekterna av ogynnsamma livsvillkor och levnadsvanor.

Det finns starka samband mellan livsvillkoren under barndomstiden, de levnadsvanor som skolbarnet tillägnat sig och senare skolresultat. Ekonomisk knapphet, föräldrars arbetslöshet, trångboddhet, boendesegregation, språksvårigheter och föräldrarnas utbildningsnivå är exempel på förhållanden som påverkar barnets uppväxt och skolgång. Långvariga ogynnsamma livsvillkor kan starta stressmekanismer hos barnen vilka påverkar kognitiv förmåga och ökar risken för psykisk ohälsa vilket sammantaget underminerar barnets skolgång och hotar skolresultaten.

Det är delvis under skoltiden som barnets levnadsvanor utvecklas. Uppväxten och familjeförhållanden utgör den grund på vilken levnadsvanorna grundläggs och formas vidare i mötet med kamrater på skola och fritid.

Många barn växer upp i familjer med missbruk eller psykisk ohälsa. Det får ofta allvarliga konsekvenser för deras hälsa, skolgång och arbetsliv. Detta gäller även vid förälders och närståendes allvarliga sjukdom eller död. Med stöd till barnen och föräldrarna kan mönstret mellan generationerna brytas.

Identifierade utmaningar: Visserligen finns kunskapssammanställningar som visar att det finns starka samband mellan barns livsvillkor och utveckling, mellan t.ex. fattigdom och ohälsa men mer sällan ger de kunskap om *varför* och *på vilka sätt* en brist på ekonomiska resurser leder till ohälsa och vilka strukturer/maktförhållanden som skapar ojämlikhet. En ökad förståelse behövs som en del för att bättre motverka effekterna.

Att tidigt identifiera barn och unga i utsatta familjer är en utmaning. Möten mellan Västra Götalandsregionen och familjer är många och har olika syften, men dessa nyttjas inte systematiskt för att identifiera riskfaktorer. Samtidigt som det saknas tydliga kanaler för att hantera information som kan uppkomma vid möten. Barn och unga som lever i familjer i utsatthet bör kunna identifieras tidigare.

Bristen på kunskap inkluderar också behovet av kompensatoriska verktyg som särskilt riktas till barn och unga i utsatta familjer. Västra Götalandsregionen har här en roll i arbete att skapa meningsfull fritid och kompensera effekter av familjers livssituationer genom bland annat kulturen.

Prioriterad inriktning 2017-2020: Under handlingsplansperioden kommer Västra Götalandsregionen att fokusera på att utveckla metoder för att tidigt identifiera och stärka barn och unga i utsatthet, genom:

- Använda de tillfällen Västra Götalandsregionen möter familjer eller barn och unga för att identifiera utsatthet.
- Öka kunskap om hur och på vilka sätt familjens utsatthet påverkar barn och unga och utveckla våra verksamheter utifrån kunskapen.

- Att sprida och stärka kunskapen hos familjer och barn själva om vart man kan få hjälp och stöd, vilka rättigheter en har att få s.k. ”kompensatoriska verktyg”.

4. Stimulera intresset för studier

Ungdomar som löper risk att hoppa av skolan upplever den ofta som meningslös och ointressant, eftersom de har svårt att se tydliga kopplingar mellan sina studier och framtida mål. För de här eleverna är det speciellt viktigt att skolan arbetar med motivation och ser till att ungdomarna har kompetens att göra välgrundade val inför framtiden. En koppling till arbetslivet kan ge ökad inspiration och studie- och yrkesvägledning kan spela en viktig roll för ungdomarna.

Identifierade utmaningar: Arbetet för att stimulera intresset för studier inkluderar allt ifrån tidiga insatser i grundskola från låg- och mellanstadium till kompletterande studievägar för ungdomar som läser in gymnasiekompetensen på folkhögskolan.

Erfarenhet och kunskap visar att det är viktigt och verksamt att visa på framtidsmöjligheter och koppla insatserna till arbetslivet. Elever i riskzon för avhopp saknar av olika skäl förebilder och kontakter. Det kan handla om ungdomar som knappt känner någon vuxen person som arbetar överhuvudtaget, exempelvis bland vissa ungdomar som bor i socioekonomiskt utsatta områden och har en utländsk bakgrund. Bland ungdomar med funktionsvariationer är det ofta ovanligt att ha vuxna förebilder med likadan förutsättningar som är i arbete.

En utmaning är också att omsätta kunskap och förståelse kring diskriminerande mönster på arbetsmarknaden för att bättre kunna bemötande ungdomar med annan bakgrund och för att hjälpa arbetsgivare att inte stänga dörren för framtida arbetskraft.

Prioriterad inriktning 2017-2020: Under handlingsplansperioden kommer Västra Götalandsregionen arbeta med insatser där ungdomar får kontakt med arbetslivsrepresentanter, får tillgång till praktik, får en kvalificerad studie- och yrkesvägledning, genom:

- Riktade insatser i samverkan med kommuner och kommunalförbund för att minska risken för skolavhopp. Insatserna omfattar såväl yngre åldersgrupper som elever i högstadium och gymnasium.
- Genom bland annat Science centers arbeta för att öka intresset hos barn och unga för studier inom naturvetenskap och teknik.
- Erbjuder alternativa och kompletterande studieformer genom folkhögskolorna i Västra Götaland, bl.a. studieförberedande kurser.
- Insatser för att främja intresset för yrkesutbildning med inriktning på industri.

5. Skapa förutsättningar för goda skolresultat för ungdomar med migrationsbakgrund

Personer som flytt har ett annat utgångsläge än den som flyttar till ett annat land för att arbeta eller för att bilda familj. Personer som flyr från sitt hemland har nästan alltid levt en

tid under stor stress innan de flyr. Själva flykten är ofta omgärdad av umbäranden och hot, och många familjer splittras under långa perioder. Efter ankomsten till det nya landet väntar en tid av ovisshet under asylprocessen innan det nya livet kan ta sin början. Detta leder sammantaget till att psykisk ohälsa är ett större problem hos nyanlända flyktingar än hos andra grupper av migranter.

Identifierade utmaningar: Västra Götalandsregionen har skyldighet till att genomföra hälsoundersökningarna av asylsökande och nyanlända för att tidigt kunna fånga psykisk ohälsa. Utöver utmaningen att hinna med och täcka upp för behoven finns utmaningar att nå bland annat familjer i eget boende. Till skillnad från barn och unga som är ensamkommande och bor på boende eller blir familjehemsplacerade är familjer i eget boende till stor del beroende av släkt och vänners kunskap om systemen i Sverige.

De genomförda lagförändringarna innebär också förändringar för arbetet där möjligheter till stöd, hälsa/utbildning och liknande försvårats. Utmaningen kring personer utan identitetshandlingar eller de som stannar kvar trots utvisningsbeslut kan komma att öka. Hur ska myndigheter/huvudmän agera när t.ex. personer som gömmer sig och saknar papper undviker nämnda aktörer? Här måste Västra Götalandsregionen tydliggöra vad som redan är beslutat, så som att personer som lever gömda och/eller utan papper har rätt till vård, samt skapa riktlinjer, guidning och rutiner för att förbättra genomförandet av beslut.

Ungdomar med migrationsbakgrund har stort behov av sociala och fysiska aktiviteter under tiden de befinner sig i asylfasen. Många vill engagera sig för ensamkommande barn och ungdomar med det saknas förenklade metoder och samordning.

Prioriterad inriktning 2017-2020: Under handlingsplansperioden kommer Västra Götalandsregionen arbeta med särskilda insatser för barn och unga med migrationsbakgrund, genom att:

- Genomföra utbildningsinsatser för personalgrupper som kommer i kontakt med barn med migrationsbakgrund, samt öka kunskapen om vilka lagar och riktlinjer som gäller.
- Genomföra riktade hälsofrämjande och förebyggande insatser till barn och unga med migrationsbakgrund för att främja deras skolresultat, exempelvis tillsammans med BUP och HVB-hemmens personal.
- Kartlägga behovet av, utforma och genomföra insatser för att stödja särskilt sårbara grupper barn och unga, t.ex. barn i EBO-familjer och papperslösa.
- Skapa ett webbverktyg där arbetsliv, föreningsliv, skola och ensamkommande ungdomar kan hitta varandra och skapa aktiviteter med syfte att skapa kontaktnät och meningsfull fritid.
- Samverkan med science centers i särskilda insatser för nyanlända.

Genomförande och uppföljning

Vad kan Västra Götalandsregionen göra bättre? Vad kan samhällsaktörer i Västra Götaland tillsammans göra bättre för att skapa förutsättningar för barn och unga att fullfölja sina studier? För att möjliggöra förändring måste utvecklingsarbetet utgå ifrån dem

verksamheterna är till för och genomförs tillsammans med dem. Det kan i vissa fall vara ett perspektivskifte som kräver eftertanke och extra insatser, men nödvändigt då det handlar om att vässa vårt arbete för att bättre möta dem vi sällan når eller känner till, hantera individer/grupper som är extra sårbara och skapa jämlika förutsättningar att lämna grundskolan och gymnasiet med godkända betyg.

Kraftsamling för fullföljda studier är ett gemensamt ansvar för hela Västra Götalandsregionen. Varje styrelse, nämnd och kommitté äger själva det arbete som görs inom ramen för sina uppdrag, både genomförande av redan beslutade aktiviteter och framtida utvecklingsarbete. Det innebär att det under hela genomförandet kommer genomföras politiska dialoger och workshops för att stärka det egna arbetet.

Genomförandet av aktiviteter inom aktivitetsplanen är linjeverksamheternas eget ansvar och däri ligger också ansvaret att utvärdera dem utifrån deras tänkta effekt på målet. Uppföljning och utvärdering är centralt för att kunna utveckla verksamheten och ska det göras ur olika perspektiv, så som barnen och ungdomarna själva, krävs det att resurser avsätts. Aktivitetsplanen som helhet kommer följas upp och revideras årligen i den gemensamma organisationen för kraftsamlingen.